

3579 Tibure in S. Pauli OMNES.

TATE
 ATIVA · VEL
 ENTISSIMVS · FVĪ
 MAM · SOCRVM · AMAN
 SIBIQVE · SALVAM SABINAE MEAE
 MATRI MEAE FACEREM
 NCIPATVM AC DEINCEPS VSQVE AD ILLAM
 DINEM QVA DIEM SVVM OBIIT COMES ET CON
 VERENDO VT FILIA COMITATE NVLLA NON FA
 VISA EST
 MORIBVS SOCRVS MEAE NAM QVI POTVIT EFFICI
 FEMINAE GRAVITATEM FERRET OMNINO NE
 VI SVMME PROBARET
 NGILLATIM DE VIRTVTIBVS EIVS OMNIA QVAE
 R SI NON ITA VICTVS ESSEM PRAESENTĪ CONFVSIONE
 E VELIM ET DICERE TANTVM QVAE POSSIM INDIG
 AVT LAVDIBVS EIVS DIGNVM AVT DOLORI MEO
 EST IMAGO TRISTISSIMA SOCRVS OPTVMAE LABENTIS
 IS ETIAM NVM STREPVNT LVCTVOSIS CONCLAMATIO
 VM MEARVM
 ...aniMI MEĪ SVBLEVATE ET EA QVAE PVLCHRE SCITIS DE MORIBVS
 OTE SĪ POTIVS VT NOTA DICENTVR QVAM VT NOVA
 O CARISSIMA POST EVM LONGISSIMO VIDVIO IN EXIMIO FLORE
 SVMMA PVLCHRITVDINE FORMAE CASTISSIMA MATRI SVAE
 obsequENTISSIMA IPSA MATER INDVLGENTISSIMA COGNATA PIIS
 ANS NVLLĪ GRAVIS NEMINI TRISTIS IAM QVOD AD ME ATTI
 LARI POST TANTA MODESTIA VTĪ NIHIL VMQVAM A ME PE
 RAQVE NON PETIERIT QVAE PETĪ MALVISSEM INTER MEAS
 E · VOLVNTATIS PLVRĪMIS ET LONGISSIMIS VOTIS PRECATA TALEM
 T VIDIT GAVDERE FORTVNA MEA MALVIT QVAM FRVĪ
 M SANGVINE ADOPTIONE IN CONSOBRINAE
 AVGVSTAE FILIAM ET DIVAE AVVN
 VM DECVS PRO MERITIS HONES
 RE DIGNEMINI ROGO
 VOLTATE ADVERSVS
 IN RE TALI
 CERE VE

Met. — DIGNAM Iucundi cod. Veron., lapsu calami (non cod. Barb. 30, 171 f. 2' a Mommseno adhibitus). — 18 LABENTS Manc. ap. Met. — 19 IS ETIAM Ott., SETIAM reliqui. — STREPVNT Iuc. Manc., ...PVNT Ott., SENTIVNT Met. dubitans. — LVCTVOSII Manc. — CONCLAMATO Manc. ap. Metell. — 20 VM Met. Ott., NVM Iuc., ERVMNAR Manc.; FVNERVM Lig. (Taur.), supplens. — 21 SVBLEVATO Ott. — ETEA] EA Manc. ap. Pigh., CA Manc. ap. Met. — PVLCHRAE Iuc. — 21. 22 MORIBVS Manc. (ap. Met., MERIBVS ap. Pigh.). — 22 OTE-SI Iuc. Met. Ott., ETSI Manc. — NONA Manc. ap. Pigh. — DICENTVR Iuc. Met. Manc., DIGNETVR Ott. — 23 CHARISSIMA Manc. — EXSIMIO Manc. ap. Pigh. — 23. 24 FLORE Manc. — 24 SVMMA Ott. Manc., SVA-IMA Met., VMMA Iuc. — FORME Manc. ap. Pigh., FOIRME Manc. ap. Met. — 25 in. BENEMERENTISSIMA Manc. — 26 NVLLĪ NVLEI Met. de ultimis tribus litteris dubitans, NVRVI Ott. — GRATIS-NEMINI-TRISTIS Ott. — MEI Ott. — ATTINET Manc. — 27 LARI Met. Ott., ARI Iuc., HILARI Manc. — PE Met. Ott., om. Iuc. Manc. — 28 BRAQVE Ott., PERIAQVE Met. de tribus primis litteris dubitans, PLERAQVE Iuc., LIBRAQVE Manc. ap. Met., LIBERAQVE Manc. ap. Pigh. — 29 E] E Manc. ap. Pigh. — 30 TVDIT Manc., FVIDIT Met., VIDIT Ott., DIT Iuc. — 31 SAM SANGVINE Met., INM-SANGVINE Manc., SANGVINE Iuc. Ott. — 32 ET-AVGVSTAE Met. Manc. (ap. Met.), TE AVGVSTAE Manc. ap. Pigh., AVGVSTAE Ott., VSTE Iuc. — DIVE Manc. — AVVM Iuc., AVVN]CVLE Manc. — 33 TVM DECVS Ott., EARVMDECVS Manc., DECVS Iuc. Met. — HONES Iuc. Met. Ott., NON-ES]SE Manc. ap. Met., NONES]TAT Manc. ap. Pigh. (cum Manut. et Ligorio Neap.). — 34 REDIGNEMINI Met. de priore E dubitans, EDIGNEMINI Manc., ET-IGNE-MINI Ottob., GNEMINI Iuc. — 35 VNTATE Ott., TE Iuc., PIETATE Met. de tribus primis litteris dubitans, DIGNITATE Manc. — 36 IN om. Iuc. — 37 V-CEREVE Ott., CER-EVE Met., REVE Manc. ap. Pigh. (REVE ap. Met.), om. Iuc. — Male coniungit cum hac inscriptione titulum infra editum Ti. Iulii Aug. lib. Satyrionis Mancinius cum suis.

Vidit Mommsen (*Abhandl.* I. c.), superesse haec ex laudatione funebri quam in honorem Matidiae socrus defunctae habuit vel scripsit princeps Hadrianus. Primum enim verba (v. 26—28) *iam quod ad me attinet. . . . tanta modestia, uti nihil umquam a me petierit, quod . . . , pluraque non petierit, quae peti maluissem* et mox (v. 30) *gaudere fortuna mea maluit quam frui*, vix ulli alii conveniunt quam imperatori; is autem quis fuerit apparet ex v. 5, ubi loquitur de Sabina sua. Mulierem laudari passim apparet; eam fuisse socrum eius qui verba facit veri simile est ex vv. 4. 11. 18. Hadriani socrus fuit Matidia, Marcianae Augustae Traiani sororis filia (cf. stemma propositum a Mommseno *Abh.* I. c. p. 486 et huius Corp. vol. X p. 467), unde in v. 33 eam Hadrianus vocat *Augustae filiam et divae*, in v. 31 videtur eam dicere, ut coniecit Mommsen, [*divi patris mei neptem sanguine, adoptione in consobrinae [locum mihi constitutam]*]; Traiano avunculo comes fuerat in Asia et praesens cum ille Selinunte mortuus est, quo pertinent vv. 7 seq.: [*venit ad avunculum, ut supplevit Mommsen, post adeptum principatum ac deinceps usque ad illam [ultimam valetudinem, qua diem suum obiit, comes et con]tubernalis], verendo ut filia*. Diem obiit Matidia a. p. C. 119. Hadrianum socru honores praecipuos impendisse auctor est biographus c. 9; ceterum de quo tacet biographus, etiam diva dicta est, testibus nummis apud Eckhelium 6 p. 471. 472 et actis Arvalium a. 119 (p. CLVIII Henz. cf. comm. p. 88). Ad quos haec oratio (cf. v. 34 *dignemini rogo*) habita sit, non constat; potest esse habita ad Quirites. — Tiburtinos vel ex Tiburtinis aliquem orationem imperatoris in lapide incisam proponere voluisse non est mirum.

Quattuor exempla extant. Primum Iucundi cod. Ver. f. 131/2; alterum Mancinii apud Metellum f. 343 et apud Pighium f. 4' (ex Mancinianis Manutius Vat. 5237 f. 423'. 424, unde edidit Donius 10, 51, et Ligorius Neap. lib. 39, unde edidit Mur. 1398, 4); tertium id quod ex lapide excepit Metellus Vat. 6040 f. 64 festinans ut videtur et contra consuetudinem litteris minusculis nec sibi ipse satisfaciens; quartum codicis Ottob. 2970 f. 24'. 25, a quo videtur pendere etiam Ligorius Taur. vol. 20. Recensuit Mommsen *Abhandlungen der Akad. der Wiss. zu Berlin* 1863 p. 483 seq.

Versuum divisionem retinent omnes excepto Iucundo, qui lacunas quoque interdum indicare neglexit, interdum locis non suis significavit. — 1 longas dedi ex Metello. — Metellus quas litteras punctis subscriptis notavit, de eis videtur dubitasse, confirmaturus aut correcturus, si iterum lapidis inspicendi fuisset facultas.

1 TATE Manc., ATE Ott., AIE correctum in ATE ut videtur Met., om. Iuc. — 2 ATIVA Ott., BAIIVA Manc., C [cui postea superscripsit S] A [superscripsit L] I [et de hac dubitans] VA Met., VA Iuc. — 3 ENTISSIMVS Ott., NTISSIMVS Iuc., IISSIMVS Met., DIGNISSIMVS Manc. ap. Met., DIGISSIMVS Manc. ap. Pigh. — 4 IMAM Met. de primis duobus characteribus dubitans, LIMAM Manc. ap. Pigh.; totum versum omittit Manc. ap. Metellum (cum Manutio et Ligorio). — 4 extr. et 5 in. coniungit Manc. ap. Pigh. supplens AMAN]TISSIMAM, i. e. AMAN]TISSIMAM altero TI deleta, unde etiam exemplum Mancinii Metellianum quamquam totum v. 4 omittit, in v. 5 habet TISSIMAM. — 5 SIBIQ Manc. — 7 NCIPATVM Ott. (MANCIPTVM Lig. Taur.), PRINCIPATVM Iuc., ANNPATVM Met., MVNICIPATVM Manc. — 8 DINEM Iuc., INEM Ott. Met., hic de prima littera dubitans, MAGNITVDINEM Manc. — 8. 9 CON]IVX Manc. — 9 VERENDO Iuc., ERENDO Met. Ott., QVERENDO Manc. — VTFILIA] VTILIA Met. — 10 om. Manc. — 11 fin. EFFI Iuc., EFESCI Manc. ap. Pigh. (non apud Met. et reliquos). — 12 CLARISSIM-FEMINAE Lig. (Taur.) — 13 SVMME Iuc. Ott., VISVMME Met., VISVMME Manc. — PROBARE Manc. — 14 NGILATIM Iuc., SINGILLATIM Manc. — 15 RSI Iuc. Met., SI Ott., VIRSI Manc. — 16 in. E habent Met. Ott., om. Iuc. et Manc. — INDICI Manc. — 17 AVT LAVDIBVS] ATVLAVDIBVS Manc. ap. Pigh., A-VTI-AVDIBVS